

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 13-3-96

Αριθ πρωτ. 629 | εγγ. 4

ΘΕΜΑ: "Μέτρα επιταχύνσεως της ποινικής διαδικασίας".-

Π ρ ο σ: Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών

Κοιν: 1.- κ. Υπουργό Δικαιοσύνης

Σχετικό προς το 1065/27.2.96
έγγραφο του.

2.- κ. Πρόεδρο Αρείου Πάγου.

3.- κ. Προϊστάμενο Επιθεωρήσεως
Δικαστηρίων

I.- 1] Σύμφωνα προς το άρθρο 24 παρ. 5α Ν.

1756/1988 και για την αντιμετώπιση της καθυστερήσεως που παρουσιάζεται στην εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων, αλλά και για την ορθή εφαρμογή διατάξεων που αφορούν την προσωρινή κράτηση και την έκτιση ποινών στερητικών της ελευθερίας, με αφορμή και το σημειούμενο ανωτέρω έγγραφο του Κου Υπουργού Δικαιοσύνης, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου παρέχει προς εσάς τις ακόλουθες γενικές οδηγίες, τις οποίες παρακαλείσθε να γνωστοποιήσετε στις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της περιφερείας σας και να παρακολουθήσετε

την τήρηση αυτών.

2] Είναι γνωστό ότι η έλλειψη δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, αλλά και δικαστικών υπαλλήλων, καθώς και δικαστικών αιθουσών, σε συνδυασμό προς την διακοπή της λειτουργίας των δικαστηρίων μετά την 15.00 ώρα, λόγω σχετικών αποφάσεων των Δικηγορικών Συλλόγων και των Συλλόγων των Δικαστικών Υπαλλήλων, προκαλούν μεγάλη καθυστέρηση στην εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων. Εξάλλου είναι γνωστό το φαινόμενο της υπερπληρώσεως των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, λόγω ανεπάρκειας αυτών, με τις αυτονόητες και γνωστές ήδη σε όλους περαιτέρω συνέπειες. Εν τούτοις, στα πλαίσια αυτά των γνωστών σε όλους ελλείψεων και μέχρις ότου οι ελλείψεις αυτές καλυφθούν, επιβάλλεται να καταβληθεί προσπάθεια για την βελτίωση της καταστάσεως, όσο είναι δυνατόν. Για τον λόγο αυτό η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου επιθυμεί να επισύρει την προσοχή των εισαγγελικών λειτουργών στους ακόλουθους τομείς της ποινικής διαδικασίας, για να διατυπώνουν αναλόγως τις προτάσεις τους. -

II.- 1] Αλλοδαποί κρατούμενοι:

Είναι πολύ σημαντικός ο αριθμός των κρατουμένων προσωρινά αλλοδαπών ή των κατάδικων αλλοδαπών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα [οικογενειακά επαγγελματικά κ.λ.π.], εντονότερα από εκείνα που αντιμετωπίζουν οι ημεδαποί κρατούμενοι. Επιβάλλεται, επομένως, α] η κατά προτίμηση εκδίκαση των υποθέσεών τους, ιδίως εκείνων που είναι προσωρινά

κρατούμενοι, β] η παρακολούθηση των υποθέσεών τους ώστε να κινείται η διαδικασία μεταφοράς αυτών στη χώρα προελεύσεως, όταν η καταδίκη γίνεται αμετάκλητη και κατά τους όρους των σχετικών διεθνών συμβάσεων [Ευρωπαϊκή σύμβαση N. 1708/1987, Ελληνοαλβανική σύμβαση N. 2313/1995 και Ελληνοαιγυπτιακή σύμβαση N. 1765/1988 περί μεταφοράς καταδίκων], καθώς επίσης και να διατάσσεται η απέλαση που έχει ορίσει το Δικαστήριο και γ] οι Εισαγγελείς, στα δικαστήρια της δικαιοδοσίας των οποίων εκκρεμούν οι υποθέσεις αλλοδαπών, να μεριμνούν, σε συνεργασία με τον τοπικό Δικηγορικό Σύλλογο και τον Διευθυντή της Φυλακής, για την παροχή δικαστικής αρωγής στους αλλοδαπούς που στέρούνται των αναγκαίων οικονομικών μέσων.

2.- Καθορογραφή ποινικών αποφάσεων :

'Όταν ασκείται το ένδικο μέσο της εφέσεως ή αναιρέσεως κατά της καταδικαστικής αποφάσεως πρέπει να καθαρογράφεται, να θεωρείται και να υπογράφεται κατά προτίμηση το ταχύτερο η απόφαση. Προς τούτο μόλις ο αρμόδιος Εισαγγελέας λάβει γνώση ότι ασκήθηκε ένδικο μέσο, με επείγον έγγραφό του προς τον δικαστή που προήδρευσε στο Δικαστήριο θα γνωστοποιεί σ' αυτόν το γεγονός της ασκήσεως ενδίκου μέσου προκειμένου να επιμεληθεί για την κατά προτίμηση καθαρογραφή, θεώρηση και υπογραφή της αποφάσεως.

3.- Αναβολή εκδικάσεως των υποθέσεων :

Οι αναβολές εκδικάσεως των υποθέσεων και επί

κακουργημάτων είναι πολλές και παρέχονται σε αρκετές περιπτώσεις αβασανίστως με συνέπεια να προκαλείται καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης με όλες τις εντεύθεν δυσμενείς επιπτώσεις. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο η αναβολή μιάς κακουργηματικής υποθέσεως περισσότερο από πέντε [5] φορές, συχνά δε και περισσότερο από δέκα [10] φορές. Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου έχει ασκήσει την πειθαρχική της δικαιοδοσία για τον λόγο αυτό σε πολλές περιπτώσεις.

Είναι προφανές ότι οι πολλές αναβολές πολλαπλασιάζουν τον αριθμό των εκδικαζομένων υποθέσεων, προκαλούν αδυναμία στην ανεύρεση και κλήτευση των μαρτύρων, λόγω μεταβολής κατοικίας, και δημιουργούν δυσαρέσκεια στους επανειλημμένως καλουμένους μάρτυρες, οι οποίοι ταλαιπωρούνται αναμένοντες στις αίθουσες των δικαστηρίων και υφίστανται δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις. Επιβάλλεται επομένως, Α] να χορηγείται αγαθολή μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος και με επαρκή αιτιολογία, Β] να καταβάλλεται προσπάθεια για την νόμιμη και εμπρόθεσμη κλήτευση των μαρτύρων και των κατηγορουμένων, για να αποτρέπεται η αναβολή ή η κήρυξη απαράδεκτης της εκδικάσεως της υποθέσεως. Σε περίπτωση δυσκολίας ή αδυναμίας εξευρέσεως της κατοικίας του μάρτυρα ή του κατηγορούμενου ή σε περίπτωση μη κλητεύσεως αυτού, ο εισαγγελικός λειτουργός που διευθύνει το οικείο Τμήμα της Εισαγγελίας 1] θα λαβαίνει γνώση και θα ερευνά εάν συντρέχει πράγματι αδυναμία κλητεύσεως και σε

αντίθετη περίπτωση θα αποφαίνεται εάν συντρέχει πειθαρχικό παράπτωμα και σε καταφατική περίπτωση να αναφέρεται στον αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής διώξεως κατά του υπαιτίου 2] θα σημειώνεται επί της σχετικής δικογραφίας περί της ενδεδειγμένης περαιτέρω ενέργειας και Γ] Η αναβολή της υποθέσεως, λόγω απασχολήσεως του Δικηγόρου του κατηγορουμένου ή του πολιτικώς ενάγοντος σε άλλη υπόθεση στην ίδια ή άλλη πόλη, δικαιολογείται μόνον εφόσον προκύπτει ότι ο κατηγορούμενος δεν ήταν δυνατόν να διορίσει έγκαιρα Δικηγόρο για την εκδικαζόμενη υπόθεσή του. Η άκριτη και σε κάθε περίπτωση αναβολή της υποθέσεως για τον λόγο ότι ο κατονομαζόμενος ως Δικηγόρος του κατηγορούμενου ή του πολιτικώς ενάγοντος είναι κατά την ίδια πημερομηνία και Δικηγόρος άλλου προσώπου, δεν είναι σύμφωνη με την ορθή έννοια του άρθρου 349 Κ.Π.Δ. Το φαινόμενο των αναβολών για τον λόγο αυτό έχει λάβει μεγάλη έκταση και οδηγεί στην δημιουργία ευχέρειας στον κατηγορούμενο να δικάζεται μόνον εφόσον το επιθυμεί ο ίδιος, και Δ] προκειμένου περί αναβολής λόγω νόσου, πρέπει αυτή να θεμελιώνεται σε πειστικά αποδεικτικά μέσα. Ορθό είναι σε κάθε περίπτωση ο Εισαγγελέας να θέτει υπόψη του Δικαστηρίου και το ακριβές περιεχόμενο των προηγούμενων αναβλητικών αποφάσεων και των πρακτικών.

4.- ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΟ ΔΕΙΤΟΥΡΓΟ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΣΟΒΑΡΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ.

Επί των σοβαρών εγκλημάτων ανθρωποκτονίας με

πρόθεση, παραβάσεων νόμου περὶ ναρκωτικών, ληστειών, κακουργηματικών απατών και κλοπών, εμπρησμού με πρόθεση κ.λ.π., την δικογραφία πρέπει να χειρίζεται ο ίδιος εισαγγελικός λειτουργός σε συνεργασία και με τον Ανακριτή, ώστε να αποτρέπεται η άσκοπη μελέτη της υποθέσεως από πολλούς εισαγγελικούς λειτουργούς [θέματα προσωρινής κρατήσεως, κατασχέσεως και άρσεως, παραπομπής στο Εφετείο με απευθείας κλήση ή πρόταση στο Συμβούλιο]. Έτσι θα αποτρέπεται η περιέλευση της δικογραφίας στην Εισαγγελία χωρίς την διενέργεια των πράξεων που θεωρεί τυχόν αναγκαίες ο Εισαγγελέας και η επαναφορά τους στον Ανακριτή για συμπλήρωση ελείψεων. Είναι περιττό να τονιστεί ότι επιβάλλεται η χωρίς καθυστέρηση αντιμετώπιση των ενδιάμεσων δικονομικών θεμάτων κατά την προδικασία, ιδίως εκείνων που αφορούν την προσωρινή κράτηση ή της αντικατάστασή της.

5.- Παραμονή των δικογραφιών στο Γραφείο του Ανακριτή και μη διακοπή της ανακρίσεως.-

Ενδείκνυται καταρχήν η παραμονή της δικογραφίας συνεχώς στο γραφείο του Ανακριτή και η συνέχιση του ανακριτικού έργου, χωρίς διακοπή, η δε μελέτη της δικογραφίας για την αντιμετώπιση θεμάτων της ανακριτικής διαδικασίας [προσωρινή κράτηση, άρση ή αντικατάσταση αυτής, άρση κατασχέσεως κ.λ.π] θα γίνεται από τον Εισαγγελέα και τον Εισηγητή του Δικαστικού Συμβουλίου, εφ' όσον τούτο είναι εφικτό, στο Γραφείο του Ανακριτή, θα μπορούν δε αυτοί, επιλέγοντες τα ουσιώδη

για την κρίση του, έγγραφα, να λαμβάνουν αντίγραφα αυτών, έτοις ώστε να παραμένει η δικογραφία στον Ανακριτή, για την απρόσκοπτη συνέχιση της ανακρίσεως.

6.- Αιτιολογίες προτάσεων, βουλευμάτων και αποφάσεων με τα αναγκαία πραγματικά περιστατικά και συλλογισμούς.-

A] Όπως είναι γνωστό, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία υπάρχει όταν εκτίθενται τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν κατά την κρίση του Εισαγγελέα, του δικαστηρίου ή συμβουλίου, οι νομικές διατάξεις που προβλέπουν περί αυτών και το συμπέρασμα που προκύπτει από την υπαγωγή των πρώτων στις δεύτερες.

Ο Άρειος Πάγος παγίως δέχεται ότι δεν απαιτείται να εκτίθεται τι προέκυψε από καθένα αποδεικτικό μέσο. Επιβάλλεται, επομένως, στις εισαγγελικές προτάσεις να αποφεύγεται η συστηματική και άσκοπη καταγραφή του περιεχομένου, όλου ή μέρους, των καταθέσεων, απολογιών ή εγγράφων, και να εκτίθενται τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν, κατ'εξαίρεση δε να γίνεται επίκληση κάποιου περιορισμένου σημείου καταθέσεως, απολογίας ή εγγράφου προς τον σκοπό της καλλίτερης θεμελίωσης του συμπεράσματος.

B] Παρά ταύτα αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο, ιδίως επί βουλευμάτων, η καταχώρηση σ'αυτά ολόκληρου ή μέρους των καταθέσεων μαρτύρων ή απολογιών ή του περιεχομένου εγγράφων και η αναφορά ότι από τις αναγραφόμενες καταθέσεις και τα έγγραφα προκύπτουν ή δεν προκύπτουν

επαρκείς ενδείξεις ενοχής [Κ.Π.Δ. 245 παρ. 9, 313] ή σοβαρές ενδείξεις ενοχής [Κ.Π.Δ. 282 παρ. 3]. Είναι πρόδηλο ότι η κατά τον τρόπο αυτό διατύπωση της αποφάσεως ή του βουλεύματος και της εισαγγελικής προτάσεως, δεν πληρεῖ τους όρους της απαιτουμένης ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας και οδηγεί με τις άχρηστες πολυλογίες εκτός από τη θεμελίωση του ως άνω αναιρετικού λόγου και στην καθυστέρηση περαιώσεως των ποινικών υποθέσεων με την σύνταξη πολυσέλιδων προτάσεων, βουλευμάτων, και αποφάσεων και την δακτυλογράφηση αυτών.

7.- Η άσκηση της ποινικής διώξεως πρέπει να γίνεται όταν, υπάρχουν ενδείξεις, η δε παραπομπή στο ακροατήριο όταν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής.-
Η άσκηση ποινικής διώξεως η οποία γίνεται χωρίς την ύπαρξη οποιονδήποτε ενδείξεων ή η παραπομπή σε δίκη χωρίς επαρκείς ενδείξεις είναι προφανές ότι συντελούν στην αύξηση των ποινικών υποθέσεων και επιτείνουν την καθυστέρηση περατώσεως αυτών, πέραν των δυσμενών συνεπειών που επέρχονται στους μάρτυρες και τους κατηγορούμενους. Επομένως εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η μήνυση ή η έγκληση δεν στηρίζεται στο νόμο και ο Εισαγγελέας επιβάλλεται να μην ασκεί ποινική διώξη, πρέπει το ίδιο να γίνεται και όταν αυτές είναι προφανώς αβάσιμες στην ουσία τους ή προφανώς ψευδείς [Κ.Π.Δ. 43 και 47]. Η παραπομπή στο ακροατήριο, με απευθείας κλήση ή βούλευμα πρέπει

να γίνεται μόνον όταν οι ενοχοποιητικές ενδείξεις είναι επαρκείς. Τέτοιες χαρακτηρίζονται εκείνες που αντικειμενικά είναι δυνατόν να στηρίζουν χωρίς αμφιβολία την ενότητά του καγορουμένου.

8.- Ορθή εφαρμογή διατάξεων περὶ μετατροπής, αναστολής της ποινής και αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως.-

Δεν αποτελεί αυτοσκοπό ή αποσυμφόρηση των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, επιβάλλεται όμως με την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των ουσιαστικών ποινικών διατάξεων, αλλά και των δικονομικών, ο εγκλεισμός και η εξακολούθηση του εγκλεισμού στο Σωφρονιστικό Κατάστημα να πραγματοποιείται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος. Έτσι πρέπει α] η προσωρινή κράτηση να διατάσσεται μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος και να θεμελιώνεται πάντοτε με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η οποία να διαλαμβάνεται και στο ένταλμα του Ανακριτή. Είναι περιττό το τονίσω ότι είναι παράνομη η προσωρινή κράτηση που επιβάλλεται με τυπική επίκληση των αναφερομένων στο άρθρο 282 Κ.Π.Δ. νομίμων προϋποθέσεων. β] Η απόκρουση της μετατροπής, της αναστολής της ποινής και της αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως [Π.Κ. 82, 99, Κ.Π.Δ. 497, 471] πρέπει να γίνεται με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία και όχι με την τυπική χρησιμοποίηση νομικών όρων. Ο εγκλεισμός στο Σωφρονιστικό Κατάστημα αποτελεί καίριο πλήγμα της προσωπικότητας και πρέπει να επιβάλλεται μόνον τότε που

προβλέπεται από το νόμο και με τις διατυπώσεις που αυτός ορίζει.-

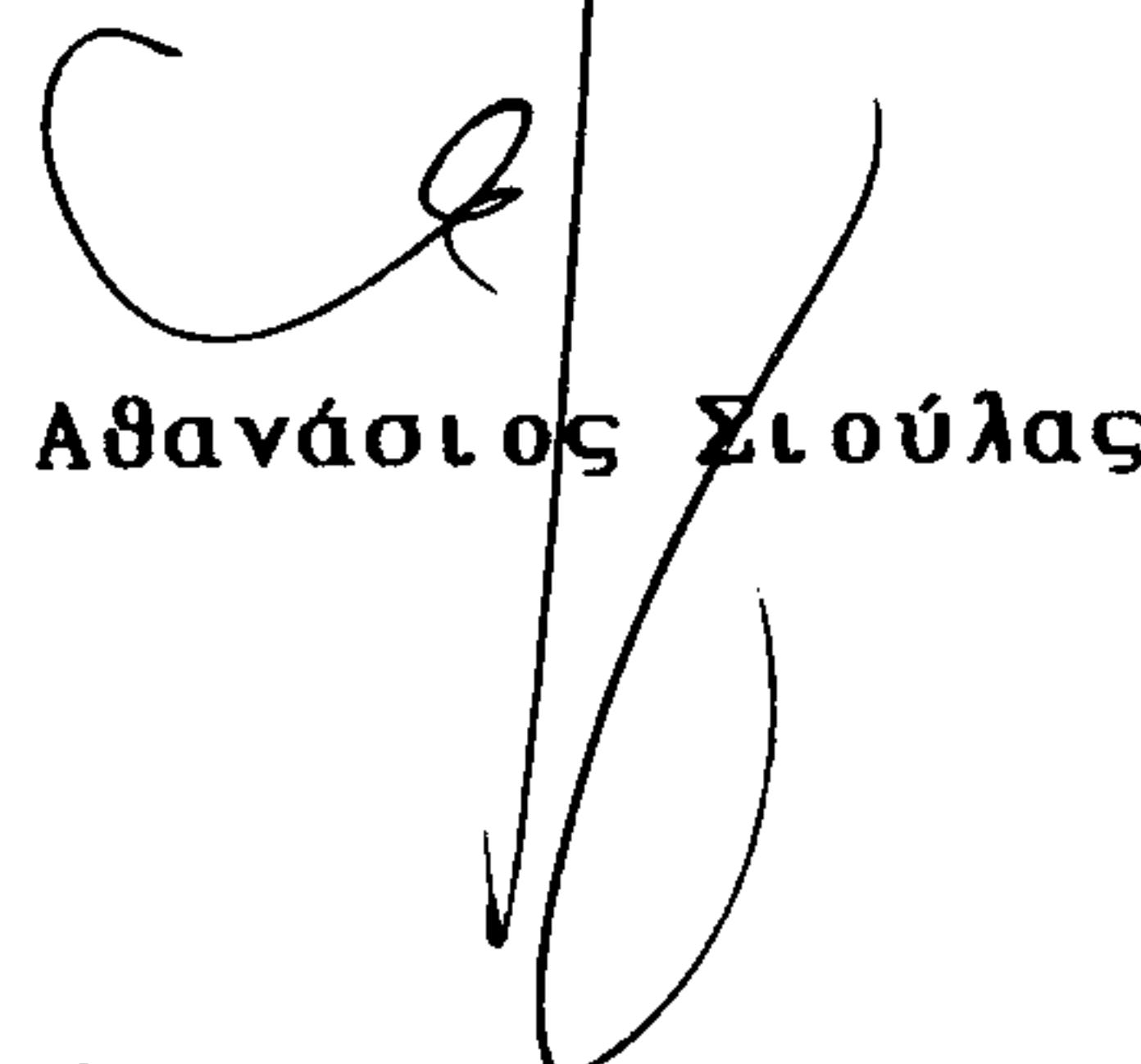
9.- Απόλυτη υπό όρους:

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων περί απολύσεως υπό όρους και την αντιμετώπιση αυτής με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Είναι γνωστό ότι η διατύπωση του νόμου, πριν την τροποποίηση με τον Ν. 2172/1993, επέτρεπε ευρύτατο περιθώρειο υποκειμενικών κρίσεων και οδηγούσε πολλές φορές ¹ σε αυθαίρετη απόκρουση της απολύσεως. Ήδη όμως το άρθρο 106 παρ. 1 Π.Κ., όπως αντικαταστάθηκε, με το 33 παρ. 2 Ν. 2172/1993, ορίζει ότι "Η απόλυτη υπό όρους χορηγείται οπωσδήποτε [εφόσον δηλαδή πληρούται η τυπική προϋπόθεση της εκτίσεως μέρους της ποινής κατά το άρθρο 105 Π.Κ.], εκτός αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του κατάδικου κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά απολύτως αναγκαία τη συνέχιση της κρατήσεώς του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων " [βλέπετε και τις υπ' αριθμ. 1392 και 1493/95 γνωμοδοτήσεις της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου]. Είναι ανεπίτρεπτη, επομένως, η αξιολόγηση και άλλων στοιχείων, όπως τους είδους και της βαρύτητας της αξιόποινης πράξεως, των οικογενειακών και κοινωνικών περιστάσεων του κρατούμενου κ. λ. π.

III.- Ως γενική παρατήρηση επιβάλλεται να σημειωθεί ότι προέχει η διερεύνηση της ποινικής υποθέσεως με τρόπο ουσιηματικό και αδιάκοπο. Τούτο πρέπει να γίνεται με διάθεση γρήγορης διαλευκάνσεως του εγκλήματος,

αφού η επιμήκυνση του χρόνου από την τέλεσή του μέχρι
την ποινική κύρωση εξουδετερώνει τους σκοπούς του
ποινικού συστήματος, αλλά και εξουθενώνει τον αθώο
κατηγορούμενο.-

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Athanassis Zioulas

Συνημμένο αντίγραφο του
ανωτέρω εγγράφου του κ.
Υπουργού Δικαιοσύνης.-

Ε.Μ.